

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Serisori nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Lămuriri.

Sibiu, 29 Octomvrie n.

Intr'un număr mai îndepărtat al ziarului nostru am publicat o informațiune, primită dela un politician de frunte, în care se spunea, că contele Tisza, actualul ministru-prezident ungar, nu în urma vreunei presiuni de sus, ci din propria inițiativă vrea să ajungă la înțelegere cu Românii din statul ungar.

Am publicat informația aceasta fără nici un gând ascuns, numai pentru constatarea faptului cuprins în ea, și cei ce cred, ori știu, că lucrurile nu stau așa, ci altcum, n'au decât să desmintă și să dovedească contrariul.

Am săvârșit deci un lucru cu totul corect și nevinovat.

Cu toate acestea, un pretins preot de ai noștri s'a indignat grozav de mult de informația noastră și și-a vărsat veninul asupra noastră într'un injurios articol, publicat în „Românul” din Arad, spunând, că de neliniștea ce i-o face „Telegraful” prin atitudinea sa națională se bate cu gândul să treacă la catolicism!..

N'am luat act de insanitățile „prețiosului”, calibrator al „Românului”, în firma convingere, că el preot de ai noștri nu poate să fie, pentru că nu putem crede să se afle în clerul arhidiecezei noastre scături, capabile de a se și gândi numai la părăsirea legii strămoșești. Vedem însă, că pretinsul preot revine de nou și ne adresează o altă serie de injurii prin coloanele „Românului” dela Arad (Nrul 225), scoțând de nou vinovat ziarul nostru, pentru că nu ar fi destul de național și n'ar servi destul de bine interesele adevărate ale bisericii și ale poporului nostru.

Nu știm ce să admirăm mai mult: ignoranța pretinsului preot, ori cutezanța cu care și-o expune la privire publică. Ne prinde mirarea

însă când vedem, că domniile dela „Românul” să identifice și se solidarizează cu „deșteptul” lor colaborator, dând astfel o regretabilă dovadă, că sunt tot atât de puțin orientați cu privire la întemeierea, conducerea, controlarea și asigurarea existenței ziarului nostru, ca și colaboratorul lor, cu toate că în fruntea „Românului” stă domnul Vasile Goldiș, membru în toate corporațiunile noastre înalte bisericesti, om cu cunoștințe istorice și politice, prin urmare pus în poziția de a putea ști, că ziarul nostru până unde poate merge în chestiunile politice.

O spunem deci de nou, după ce am mai spus-o de nenumărate ori, că ziarul nostru nu stă nici în serviciul vre-unui partid, dar nici în serviciul guvernului. Politica ziarului nostru a fost totdeauna politica de conciliantă, de înțelegere cu cei dela putere, așa cum a fixat-o marele întemeietor al ziarului, Andreiu baron de Șaguna, care ne-a îndemnat să imitam pe Sași și să facem politica de oportunitate și de acomodare pe care ei o fac. În spiritul acesta, de bunăvoință și apropiere de guvern, a fost condus ziarul nostru în viața lui Șaguna, și în spiritul acesta e condus și de atunci încoa, pentru că prin testament Șaguna a dispus, ca: „să se susțină jurnalul „Telegraful Român” ca organ al mitropoliei și arhiepiscopiei noastre în modul cel până acum redigat”. Iar ca să poată fi susținut, i-a lăsat și o fundațiune frumoasă, prevăzând el în rarasă înțelepciune, că au să vină și preinși preoți, cari să-i dorească apunerea. I-a asigurat deci existența pentru toate vremile, fără a fi necesitat a se preface în „călindar”, cum sună gluma de prost gust a preotului mărginean.

Să lase deci pretinsul nostru preot, împreună cu domniile dela „Românul”, controlarea executării programului politic al ziarului nostru, care e programul lui Șaguna, în grija comisiei administrative, in-

stituită anume de marele Șaguna în acest scop, și iee la cunoștință, că în jurul ziarului nostru stau grupați astăzi toți bărbații din gremiu ai bisericii noastre, membrii corpului profesoral dela seminar, protopresbiteri desteri în manuirea condeiului, ca Vasile Gan, Ioan Teculescu, Sergiu Medeanu, iar din generația mai tinără Dr. I. Lupaș, A. Ludu și alții, precum și număroși preoți, tot atâția oameni de seamă ai bisericii și ai neamului, cari sigur că în aceeași măsură, dacă nu chiar în măsură mai mare, doresc binele și înaintarea noastră pe toate terenele, ca preotul mărginean.

Pentru a se învedera și mai bine, cari au fost intențiunile marelui Șaguna, atunci când a întemeiat ziarul acesta, și cari au fost condițiunile sub cari a crezut el de bine că are să fie ziarul redactat, — reproducem următoarele părți din contractul pe care l'a legat Șaguna cu primul redactor al ziarului său, cu Aron Florian, condițiuni, pe cari fiecare redactor, care a urmat după Aron Florian, a fost dator să le subscrie. Sunt următoarele:

... „Din privința responsabilității cei grele, ce primește asupra-și tipografia diecezană prin extradarea acestui jurnal, carele nu are alt scop, decât înaintarea interesului înaltei noastre stăpâniri și propășirea cea sănătoasă și treptată a națiunii, poftesc și aștept dela domnul redactor, ca Domnia Sa, având înaintea ochilor acest scop sfânt și mântuitor pentru națiune, să redige pomenitul jurnal fără de cea mai mică apriată sau tainică vătămare a interesului prea luminatului nostru Împărat și al preainalt aceluiași stăpâniri, precum și fără de vătămare vre unei națiuni sau confesiuni din patrie, și să se străduiască a păzi cu cea mai mare scumpătate legile și ordinările de presă”...

Pretinsul preot al nostru poate că nu cunoaște aceste principii fundamentale stabilite din partea lui Șaguna cu ocaziunea întemeierii zia-

rului nostru, deși ar putea să le cunoască, din actele publicate de dnul Dr. Ioan Lupaș în Anuarul de pe anul 1908/9 al Seminarului Andreian; noi însă, cei puși acum să conducem acest ziar, suntem datori să le cunoaștem și datori suntem să le și respectăm și să ne conformăm lor întru toate. Iar împlinind dorințele și acomodându-ne îndrumărilor date de marele Șaguna, credem că totuși nu merităm insultele și apostrofările acelor, cari mai puțin chemați sunt să ni-le adreseze.

Limba maghiară în școalele noastre

de Dr. Ioan Lupaș.

III.

— Articol final. —

Pe baza acestei legi s'a propus limba maghiară ca obiect de învățământ obligat, în școalele noastre populare nedivizate, la început în câte 2 ore pe săptămână. Dar numărul acesta de ore a fost sporit până la 13, câte se cer azi, în paguba normalității planului de învățământ. Iar §. 19 al articolului de lege XXVII din 1907 pretinde, ca limba maghiară să fie propusă în toate școalele populare în așa măsură, ca un elev cu limba maternă nemaghiară, după terminarea anului al IV-lea de școală să-și poată exprima la înțeles gândurile în limba maghiară, atât cu graiul cât și în scris („a magyar nyelv oly mérvben tanítandó, hogy a nem magyar anyanyelvű gyermek a negyedik évfolyam bevégeztével gondolatait magyarul élőszóval és írásban érthetően ki tudja fejezni”). „Aceasta e o pretensiune atât de îngrozitoare, observă un ziar săsesc, încât din cauza ei toate școalele populare cu limbă de propunere nemaghiară ar trebui să piară. Căci cât de des se întâmplă, că oameni, cari au fost crescuți într-o singură limbă, nu-și prea pot

FOIȘOARĂ.

Literatură pentru tinerime.

N. Petra Petrescu: Ilie Marin. istorioară pentru tinerime. (București, 1906. Minerva, 123 pag. Lei 1.50).

În povestirea, care dă cărții titlul, e vorba de un băiețandru de 12 ani, orfan de amândoi părinți. De creșterea sa se îngrijea dirigătorul orașului B., în care se născuse. Ființă dirigătorul plătea puțin pentru întreținere, el trebuia să și lucreze aici colo în ceasurile de după amiază, pentru cari era scutit dela cercetarea școlară.

Odată, pe când lucra cu sârguință în arșița soarelui și lacrimi calde i se strecurau pe gene, gândindu-se la vechea și iubita casă părintească, aude un plesăit dinspre apă, care înconjură parcul unde lucra, și un strigăt înăbușit de glas copilăresc.

Aleargă acolo, ear la marginea apei vede o păpușă, o pălărie și în râul limpede o scelipire albă.

Imbrăcat, cum era, se aruncă în apă și cu un curaj supraomnesc prinde albeațe, care nu era altceva decât hăinuța Ursulei, un drăcușor de fată ca de șase ani, mica fetiță a bogatului neguțator Părăianu. Fata,

în dorința de a-și scâldea păpușa, căzu în apă și era să se inee.

Ilie Marin, băiatul orfan, care devine eroul povestirii noastre, o mântuie dela moarte, prin ceace se mântuie și pe sine din mizeria în care se afla. Părăianu din acest ceas îi era ca un tată.

„Fără îndoială va rămânea aici la noi, zise neguțatorul, eu îl primesc de mântuitorul copilului meu propriu”.

Și rămas a fost, pentru toată viața, caci prin stăruința sa de a fi totdeauna cel dintău printre conșolarii săi, prin puterea de muncă izbutise să câștige iubirea protectorilor săi. Ilie Marin ajunsese cu timpul primul campion al d-lui Părăianu.

Căsătoria Ursulei cu Ilie a fost cea din urmă verigă din lanțul, care legă pe acesta cu casa Părăianu.

Avea neguțatorul și doi feciori, pe Mircea și Gavrilă, cel dintău strădălnic și deștept, al doilea prefera societatea prietenilor săi, și aceștia nu erau totdeauna bine aleși, așa că, din această cauză Ilie avea să sufere și el multe neplăceri.

Curând după angajarea lui, în birou, Gavrilă îi cerea bani împrumut. În iarna din urmă Ilie îi dăduse aproape jumătate din venitul său anual.

Gavrilă iscălea fals obligații cu numele lui Marin, incurcându-l mereu în datoriile neplăcute, pentru că a) trecând termenele, ban-

cherii le protestau și b) pentru că toată familia Părăianu îl credea acum pe Ilie înglodat în datorii.

Desnodământul se face atunci, când se descopere falsitatea iscălirilor și când Gavrilă se apucase să instrăineze economiile părinților din casa de fier, cu cari se gândea să poată duce lume albă dincolo de ocean, în America.

— „Tu-mi întinzi mâna, mie, hoțului, pe care l-ai prins furând?” — întreabă Gavrilă cu vocea răgușită.

— „O întind fiului nobilului meu binefăcător, îi răspunde Ilie, și sunt sigur, că fiul unui astfel de tată se va ști întoarce iarăș pe calea cea dreaptă, dela care s'a abătut.” Și astfel vedem mulțime de exemple de gândire nobilă.

Gavrilă, prin ajutorul lui Ilie, cu două mii de lei ajunge în America, de unde multă vreme nu s'a mai știut nimic de el. Durerea părinților era mare. Ilie observă și se decide și pleacă în America spre aflarea fiului răătăcit, pe care îl găsește după multă căutare în San-Francisco, în împrejurări nu se poate mai jalnice.

Momentele revederii, și întregă cartea, sunt istorisite cu atâta artă și cu atâta simț, încât unele părți store lacrimi din ochiul citorului. Unele evenimente sunt redată cu atâta istețime, încât aproape se sensibilizează.

Felul cum se grupează întâmplările din această istorioară, e cât se poate de natural. Se vor afla de sigur și de aceia, cari vor voi să scadă valoarea cărții prin aceea, că nu se consacră nici o persoană de erou, sau alte defecte de concepție și de tehnică.

Cred însă, că lucrarea e vrednică să ocupe loc de cinste în biblioteca oricărui cărturar, în special o recomand, așa cum e, pentru bibliotecile școlare de băieți în clasa a III și a IV gimnazială.

Isidor Dopp
inv. conf.

Vorbe înțelepte.

Până a nu vorbi, socotește-te ce vor să-ți răspundă cei ce te vor auzi.

*
Cade-se să te întemezi mai mult pe făgăduințele oamenilor celor de treabă, decât pe datorile platnicilor celor răi.

*
Cinci lucruri sunt mai nefolositoare în lume: o făclie aprinsă în ameză, o față frumoasă înaintea unui orb, o ploaie mare într-o pustietate, o masă bogată înaintea unor oameni sătui, și adevărul ce cu meșteșugul învățăturii se grădește înaintea unui neînvațat.

exprima la înțeles gândirile nici în limba aceasta". („Das ist eine so ungeheuerliche Forderung das darüber alle Volkshulen mit nicht-ungarischer Unterrichtssprache zu Grunde gehen müssten. - Denn wie häufig kommt es vor, dass Menschen, die nur in einer Sprache erzogen worden sind, ihre Gedanken in dieser Sprache nicht sehr verständlich ausdrücken können". *Deutsche Bürger-Zeitung*, 1912 nr. 72).

Dupăcum se vede din această constatare a ziarului german din Sibiu, în școlile populare săsești nu se poate realiza ceea ce pretinde §. 19 al legii școlare din 1907. Și dacă vor fi sinceri, aceeași constatare vor trebui s'o tacă și învățătorii români, sârbi și slovaci din patria noastră. De altfel se pare, că înseși cercurile diriguitoare ale trebilor școlare din țara întreagă au ajuns la convingerea, că legea lui Apponyi e în punctul acesta neexecutabilă, lucru pe care într'un mod cam coperit l-a spus însuși făuritorul legii în discursul său parlamentar din 23 Aprilie 1907, zicând între altele: „citez să afirm, că acel elev care în cei din-tâi 4 ani nu poate ajunge acest scop al instrucției, că adică să-și exprime gândirile la înțeles (în limba maghiară) ceea ce nu înseamnă fluent, corect, gramatical și elocvent, — acela nici în anii din urmă 5—6 nu-l va ajunge" („merem állítani, hogy a ki ezt a tancélt hogy t. i. (magyar nyelven) — érthetően tudja magát kifejezni — a mi nem jelenti azt, hogy szabatosan, korrekte, — grammatikailag és ékesszólan — nem éri el az első négy év alatt, az utolsó 5—6 évben sem fogja elérni". (Országgyűlési Értesítő din 23 Aprilie 1907).

Țin să accentuez aici, că fiii poporului nostru au multă deșteptăciune și talent firese pentru învățarea limbilor străine. Cu toate acestea, unde mediul e curat românesc, unde copilul nu aude un singur cuvânt străin în familie sau în contactul său cu lumea din afară, e cu neputință să-și însușească, pe lângă limba maternă și o a doua limbă, în care să-și poată exprima gândirile la înțeles.

Cei privilegiați de soartă, aceia cărora împrejurările familiare sau trebuințele vieții le permit și le impun a studia școli secundare și superioare, își însușesc însă repede și cunoștința limbii maghiare și a celei germane sau franceze. În vechime se pune mare preț pe cunoștința mai multor limbi. Împăratul Carol Quintul zicea, că te naști iarăși și redevii om, de câteori înveți o limbă nouă. Spiritul se îmbogățește, ajungând să înțeleagă și produsele altor limbi, și din comparația între ele și limba maternă poate să răsară o dragoste și mai adâncă și mai plină de înțelegere pentru aceasta din urmă. În acest sens era îndreptățit Goethe să spună, că, cine nu înțelege nici o limbă străină, nu și-o înțelege nici pe a sa proprie". („Wer keine fremde Sprache versteht, versteht seine eigene nicht"). — Iar o veche maximă latină spune într'un mod cam hiperbolic: „Tantum valeo, quod linguas calleo".

Însă, după părerea tuturor pedagogilor din lume, nu școală populară este chemată a împărtăși elevilor cunoștința mai multor limbi. Ea abea poate pregăti pe fiii poporului pentru cele mai neapărate cunoștințe, fără cari traiul zilnic al omului devine insuportabil. Și mai ales, dacă planul de învățământ e atât de încărcat, cum se întâmplă să fie al nostru, foarte ușor ne putem pomeni, că elevii noștri ies din școala populară prea slab pregătiți pentru lupta vieții, că cunoștințele lor nu au rădăcini destul de trainice în sufletul și mintea lor, ci

stau numai ca niște foi veștede așinate pe câte o creangă, pe care dacă o atinge cea mai ușoară suflare de vânt, rămâne pustie și părăsită.

De aceea învățătorii noștri cred că-și îndeplinesc o datorință mare, față de conștiința lor proprie, față de viața sufletească a tinerelor generații incredințate lor, față de imensa problemă a educației și față de autoritățile școlare superioare, descoperind cu toată sinceritatea și demnitatea unor oameni conștienți de misiunea lor, că *ceea ce cere legea din 1907 trece peste puterile omenești*.

Din lucrările teoretice, cari au intrat dela singuraticii învățători și pe cari, în senzul excitației ordin consistorial, le-am examinat împreună cu membrii comisiei permanente, din toate reiese clar acest *adevăr dureros*.

Citez la întâmplare părerea unui învățător: „Materialul (din limba maghiară) fiind foarte vast, reclamă multă muncă și timp. El cuprinde în sine zoologie, botanică, mineralogie, sociologie, constituție, economie, istorie, geografie și alți mulți rami ai științelor reale. În limba maghiară, fiind acest material atât de bogat, să ne mulțumim, dacă vom scoate măcar scurte reasumate. Aceste reasumate să se facă în ziceri cât de scurte și clare, ca să nu încărcăm peste măsură mintea copiilor, ceea ce ar desvolta întra copii ură față de această limbă, și atunci ne vom pomeni că nici rezultatul posibil nu-l vom obține. Ceea ce trece peste puterile elevilor din școlile noastre, este cerința legii, de a învăța cu ei tradiții, legende, narațiuni, fabule și altele, din viața locală a poporului în limba maghiară.

Este știut: ca să poți povesti o legendă sau narațiune, trebuie să cunoști o multime de cuvinte, de forme gramaticale și subtilități de limbă, cari nu le poți învăța în cursul anilor de școală, măcar de ai instrua copiii exclusiv ungurește. Deci aici *legea ne pune asupra o sarcină, pe care cu orice sacrificiu și bunăvoință nu o putem suporta*".

Autoritățile noastre bisericesti și în special Consistorul Arhidiecezan din Sibiu a încercat pe toate căile să ușureze învățătorilor noștri această sarcină măcar în parte prin deseale instrucțiuni și circulare adresate învățătorimii și preoțimii noastre, prin recomandarea unor manuale didactice corăspunzătoare și prin remonstranțele adresate în repetite rânduri dlui ministru de culte și instrucțiune publică, până când acesta s'a simțit îndemnat în 1912 a comunica Consistorului, că va omite totdeauna aplicarea cu rigoare a legii lui Apponyi. (nr. 25350 din 26 Iulie 1912: „ott, a hol a törvény rendelkezése alapján az állapotok javulása észlelhető vagy a hol a fennforgó körülmények némi időhaladék megadását indokoltta tesz k a törvény rideg végrehajtása mindenkor mellőztetik" și mai departe: készséggel jelentem ki, hogy az iskolafen-tartók méltánylást érdemlő óhajai elöl elzárkozni nem fogok").

Făcând Consistorul raport către sinodul arhidiecezan despre această hârtie a ministrului, Sinodul în ședința sa din 26 Aprilie 1913, a adus sub nr. 54 punct 8 alineat 2 și 3 următorul conclud:

„Sinodul îndrumă Consistorul, ca prin un nou memoriu să insiste la locurile competente, ca din motive de echitate, umanitate, înțelepciune și prevedere patriotică să fie modificate măcar §§-ii 18, 19 și 20 ai artic. de lege XXVII din 1907, cari împedecă atât de mult și amenință a zădărnici cu totul ori ce rezultate

ale instrucției populare, planând venicic ca o sabie a lui Damocle a-asupra tuturor școlilor noastre.

Pentru înlăturarea acestei stări de nesiguranță să se abroage toate acele dispoziții din legile școlare, cari sunt în contradicție cu § 58 al articolului de lege 38 din 1868, prin care se asigură dreptul limbii materne pentru fiecare elev".

În speranță, că acest conclud al sinodului arhidiecezan va fi luat în dreptă considerare din partea factorilor competenți, cari e de dorit să îndrume iarăși spre echitatea și înțelepciunea conciliantă a lui Széchenyi, Eötvös și Deák chestiunea școlară a patriei noastre, — în această speranță Vă salut pe toți cei întrușiți în această conferență învățătoarească și vă doresc spor bun la muncă!

Trupa „Antonescu" în Sibiu.

Am avut trei zile de serbări culturale și artistice: Sâmbătă, Duminecă și Luni, când trupa teatrală bucureșteană, condusă de dl Victor Antonescu, a dat și în orașul nostru reprezentațiile anunțate.

Sala din „Casa Societății", cu o acustică nu tocmai mulțumitoare, — teatrul fusese ocupat de mai înainte, — a fost totdeauna plină până la ultimul loc.

Publicul sibian și din împrejurime a rămas deplin mulțumit cu jocul studiat și îngrijit al artiștilor din capitala țării românești.

În prima seară cortina s'a ridicat cu un prolog de G. Ranetti, z's în ton și gesturi firești de domnul Victor Antonescu. Prologul, alcătuit din versuri fără pretenții literare, a apărut într'unul din numerele trecute ale zărilor noastre.

Prima piesă jucată era *Legea iertării*, în 3 acte de M. Landay, tradusă de H. Lecca. Piesa, o comedie franceză de moravuri, se sfârșește cu moartea unuia din eroii săi. Un fost lucrător, Lerault, ajunge prin exploatarea muncitorilor deputat în cameră. Are o fiică, Berta, care deși nu aprobă purtarea tatălui său, îi pregătește toate discursurile necesare la întruniri. Mai are și un secretar, al doilea, pe Victor Ferry, exploatat și el, până când stăpanul are nevoie de dansul. Tinărul Victor adică, într'un moment de mare strămtorare, ca să scape viața unei femei, a comis un furt, pentru care a stat câteva timp în temniță. Scăpat de oșandă, nu-și mai găsea post, căci lumea vedea într'insul nu pe omul nenorocit, ci numai pe „fostul hoț". Lerault însă, marinimos cum e, angajează în serviciul său pe tinărul respins de societate; pentru fapta sa creștinească, lucrătorii dau apoi votul lui Lerault și-l trimit în cameră. Când mai târziu deputatul sfle, că Victor iubește pe Berta, pe fiica lui, care ar vrea s'o mărite după un om bogat, uită de serviciile tinărului secretar și-l dă afară din slujbă. Ear Victor, de teamă că n'o să-și mai găsească post, trece în odăea vecină și — se împușcă. La sfârșitul comediei se explică și titlul de „Legea iertării", când Berta desperată de pierderea iubitelui, îndeamnă pe tatăl său, într'o tiradă cam lungă, să stăruască la cameră pentru o lege, care să ierte păcatele făptuite în clipe de desperare... Deși este o lucrare premiată de Academia franceză, „Legea iertării" nu se ridică cu nimic d'asupra lucrărilor mediocre, ce apar în fiecare an la Paris. Cuprinde numeroase incidente hazlii în toate actele, și tocmai d'aceea rămai cu totul surprins de desnodământul funest și nemotivat al unei piese, care însăși se numește comedie.

Rolurile de frunte au fost ținute de dna și dl Antonescu și de dl T. Georgescu, celelalte roluri de dsoarele Sterescu și Rudeanu, și de dnii Malcoeci și Georgian. Ansamblu, în general, bun; dar piesa premiată n'are nici intrigă, nici caractere, ci numai câteva figuri schițate ușor și cu tendentă vădită.

Mai nimerită ni s'a părut alegerea dramei *Năpasta* lui Caragiale, cu distribuția: dl Ion Brezeanu ca ocașul Ion, dna Mărioara Antonescu ca Anca, dl C. Mărculescu ca Dragomir cărciumarul, și dl T. Georgescu în rolul învățătorului. În această dramă ni s'a dat o interpretare măiestră, așa cum am așteptat-o.

Piesele din seara a doua și a treia, *O căsnicie*, *Noaptea furtunoasă*, *Puculița* au conținuturi cunoscute publicului din Sibiu. În comediele acestea au jucat, pe lângă persoanele din seara precedentă, dna *Maria Ciuculescu*, o artistă recunoscută, precum și dsoara *Sofia Ionescu* și dl C. Costescu.

Ascultătorii au respălit cu aplauze și flori prestațiile artistice ale iubitorilor oaspeți

din București. Ear într'una din seri, Duminecă, după teatru, lumea s'a întrunit la o masă comună în restaurantul Sattler (mai înainte Brote) unde a petrecut câteva ceasuri plăcute în societatea lor.

Presă vieneză despre Carmen Sylva.

Zi-rul „Neues Wiener Abendblatt" scrie despre suverana României Carmen Sylva, care în anul acesta împlinește 70 de ani, următorul articol:

După binefacerile perioadei de aproape treizeci și șapte de ani de pace, România earăș a trebuit să treacă printr'un timp critic de război cu toate consecințele sale, precum: mobilizarea întregii armate, scumpetea, încetarea comerțului, perderi pretutindeni și în fine epidemia holerei. Și earăș ființa și chipul reginei Carmen Sylva a atras privirile tuturor asupra-și.

Cine a citit cartea ei, „Aus meinem Penaten-winkel", știe că tinerețea ei a fost aproape exclusiv ocupată de căutarea de bolnavi.

Tatăl ei, mama și fratele ei, necesitau ajutorul ei.

Încă în anii de copilărie, ea a fost cea mai credincioasă soră de caritate. Iar în mijlocul durerii iubitorilor ei, fără a fi în stare să le ajute, ea a trebuit să arate față veselă spre a nu le răpi speranța.

După o scurtă fericire, soarta i-a răpit unica ei fetiță.

Asemenea după o durată scurtă dela venirea ei pe tronul țării, ea a fost atrasă în vârtejul războiului din anul 1877.

Sub conducerea ei s'a organizat în România serviciul sanitar și ea însăși a fost cea dintâie și cea mai bună soră de caritate.

Spitalul ei de la Cotroceni era modelul tuturor așezămintelor igienice pentru toate celelalte, și ea însăși modelul pentru damele, care s'au înregimentat în serviciul practic al Samaritanelor.

Pe timp de pace ea a fundat spitale pentru femei, a protejat lăczele, a organizat creșterea copiilor săraci, a înființat un institut pentru orbi.

În același timp mintea ei o îndreptase la ajutorări sociale, zicând că celui sănătos trebuie dat mijlocul la muncă.

Ea a creat „Teșătoarea", instituțiune pentru dezvoltarea creșterii viermilor de mătase, și a teșătoriei în genere, încurajând asemenea asociațiunile de muncă, cari favorizau industria națională casnică.

Anul acesta, 1913, în Iulie, când 500.000 de ostași români, în decurs de opt zile au trecut Dunărea, regina deși suferindă, s'a pus în capul tuturor acțiunilor în favorul armatei și ajutorării celor rămași.

De abia sosise din Orhanie știrea că a izbucnit holera, îndată activitatea reginei luă desvoltarea cea mai întinsă. S'au trimis în Dobrogea mii de pătuli calde, d'în Constantinopol s'a adus un șlep întreg încărcat cu alămăi. Pe deasupra a pus la dispozițiune medicamente în cantități mari, utensilii multe, necesare spitalelor, și hani mulți. Regina a luat sub îngrijirea ei familiile acelor, ai căror capi sau sprijinitori erau pe câmpul de luptă.

Oriunde s'a ivit necesitatea, ea a dat ajutor.

Două societăți: „Familia Luptătorilor" și „Limantul" au fost create de doamnele țării.

Carmen Sylva a primit protectoratul și era cea mai aprigă muncitoare printre femeile, care s'au îndelețnicit a ușura suferințele celor nevoiași.

Ea însăși era de față la localurile de lucru, supraveghia lucrările, vizita casele bolnavilor și spitalele celor holerici, se prezenta la laboratorii și lua informațiuni despre toate instituțiunile.

Medicii îi prezentau rapoarte și ea susținea activitatea lor.

Când dr. Cantacuzino ceruse flacoane spre a putea trimite serul antiholeric în mii de flacoane la Dobrogea, regina imediat a pus de s'a fabricat la sticlăria d'n Azuga, toată fabrica, numai sticlele trebuitoare, și a expedit vagoane întregi încărcate la dispoziția d-ului Cantacuzino.

Colaboratoarele reginei sunt damele de onoare, doamna Mavrogheni, Bengescu, asemenea doamna Râmnicănu, precum și d-nii doctori Râmnicănu și Angelescu, toate și toți devotați serviciului de caritate, așa cum Carmen Sylva l-a inaugurat aici.

În toată România, numai un singur glas de laudă se aude despre nobilele sentimente umanitare, iubitoare de țară și neam ale Carmen Sylvei, și din această cauza ea este venerată, fără seamăn, în toată lumea.

Din România.

Consistorul superior bisericesc.

Membrii Consistorului superior bisericesc s-au întrunit Marți în ultima ședință sub prezidenția I. P. S. Conon, Mitropolit Primat.

La ședință a luat parte și dl C. Dissescu, ministrul cultelor și instrucției publice.

După îndeplinirea formalităților obișnuite, P. S. Arhiepiscop Teofil Ploștescu, vicarului Mitropoliei, comunică Consistorului că după știrile ziarelor, comunitățile monahale din Sfântul Munte Atos au fost anexate de greci. P. S. S. a întrebat, dacă în această anexare se cuprind și monahii românești, întru cât în Sf. Munte sunt schituri și chilii fondate de Domnitori și boeri din vechime, și care estăzi sunt subvenționate de guvernul românesc.

I. P. S. Mitropolit primat a răspuns că, din toamnă trecută I. P. S. Sa a cerut guvernului, ca în tratativele ce se făceau la Londra, să se prevadă libertatea cultului și a limbii mănăstirilor din Muntele Atos. După informațiile pe care le am, guvernul a făcut demersurile cuvenite, și până la alte hotărâri, trebuie să privim anexarea Muntelui Atos la Grecia fără nici o teamă.

Pr. Ec. Marin Iliescu a citit o adresă de mulțumire a preoților din Capitală, prin care preoții au adus mulțumiri Chiriachilor și membrilor consistoriului superior bisericesc pentru sprijinul pe care îl dau preoților.

În urmă au mai fost citite diferite rapoarte și propuneri privitoare la gradarea preoților, la organizarea parohiilor rurale ș. a.

După terminarea ordinii de zi, I. P. S. Mitropolit Primat a mulțumit preoților, cari au luat parte la lucrările Consistorului.

Dl C. Dissescu, ministrul cultelor și al instrucției publice, a dat citire decretului regal prin care a fost închisă sesiunea de toamnă a Consistorului superior bisericesc.

NOUTAȚI.

Din parlament. După o vacanță lungă de câteva luni, dieta țării s'a întrunit Sâmbătă în ședință pentru a asculta apărarea prim-ministrului Tisza în chestia casinoului de pe insula Margareta, promis unei societăți din partea guvernului presidat de Lukács, în schimbul unei sume de 1.400.000 coroane, dar neincuviințat de actualul guvern. În aceeași ședință au fost prezentate dietei proiecte de lege: despre regularea salarelor notarilor și subnotarilor comunali, despre prelungirea mandatului funcționarilor comitatensi și noua lege de presă, care a provocat mare nemulțumire. Proxima ședință a dietei se va ține în 4 Noemvrie n. c.

Vizita împăratului german. Împăratul Wilhelm a stat două zile în castelul dela Konopischt ca oaspe al arhiducelui moștenitor de tron Francisc Ferdinand, ear Sâmbătă noaptea a plecat spre Viena. Duminecă la ora 11 înainte de amiază a sosit în gara dela Penzing, unde a fost salutat de Maiestatea Sa Monarhul nostru și de arhiducii. În aceeași zi, seara la 9 ore, suveranul Germaniei a călătorit la Wildpark.

Patriarhul Bogdanovici. Din Gastein se vestește, că s'a găsit cadavrul dispărutului patriarh sârbesc Bogdanovici. Advocatul din Budapesta Dr. Emil Vasilievici, cumnatul patriarhului, ajutat de pioneri și pescari, a făcut cercetări o săptămână întregă. Duminecă în 26 l. c. după amiază au izbutit să afle corpul desfigurat al prelatului în râul Ache, la Klamstein, 26 kilometri dela Gastein. De aici va fi dus la Carlovit. Clopotele din acest oraș anunță moartea patriarhului. Clădirile publice și particulare au arborat stindarde negre. Episcopii sârbi au plecat la Carlovit, unde Duminecă are să se facă înmormântarea.

Rescumpărare. Preacuvioșia Sa Domnul Arhimandrit și Vicarius arhiepiscopesc, Dr. Ilarion Pușcaru, și-a rescumpărat felicitările de ziua Sa onomastică contribuind cu 25 coroane pentru fondul ziaristilor români și cu 25 cor. la colecta pentru monumentul lui Vlaicu.

Sesiunea parlamentului din Viena s'a deschis săptămâna trecută. În sesiunea aceasta se vor debate proiectele de finanțe, bugetul, legea de emigrare și pragmatica de serviciu. Programa cuprinde, afară de acestea, și măsurile de apărare ce trebuie să iee monarhia noastră în fața schimbărilor petrecute în peninsula balcanică.

Principii români la Viena. Principele moștenitor de tron al României Ferdinand, cu soția sa Maria și cu principele Carol, au sosit Luni la Viena pentru a vizita pe Maiestatea Sa Domnitorul nostru.

Serbătorirea nașterii Reginei. Se împlinește în 17/29 Decemvrie 1913 șaptezeci de ani dela nașterea Reginei Elisabeta a României. Cu acest prilej s'a format, cum se anunță din Haga, un comitet din persoane însemnate în Olanda, pentru a aduce omagii scriitoarei Carmen Sylva și femeii cu nobile sentimente. Prezidenți de onoare ai comitetului sunt: primarul din Haga, Van Karnebeck, și ministrul plenipotențiar al României, Mitileneu.

Parastas pentru Aurel Vlaicu în Sibiu. Corul bisericesc al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu” aranjază Duminecă în 2 Noemvrie st. n. a. c. un parastas în memoria bravului și de tot jeltului aviator Aurel Vlaicu, în biserica din Sibiu, sub. Iosefin, la care invită pe toți stimătorii și iubitorii decedatului. — Meseriașii români sunt invitați a se întruni în localul Reuniunii până la orele 9 dim., de unde vom pleca în corpore la biserică. Comitetul.

Hymen. Elena Crăciun și Nicolau Opris învățător își anunță serbarea cununiei lor religioase, ce se va celebra Duminecă la 9 Noemvrie st. n. c. la 2 ore p. m. în biserica gr.-or. d'n Cărpiniș. Din prilejul logodnei lor mirii au contribuit cu 10 cor. la fondul ziaristilor români dela noi.

Jubileu care nu s'a serbat. Ziarul Românul nr. 224 este închinat unei aniversări. S'au împlinit adevă 50 de ani, decând, în 1863, s'a înființat la universitatea din Budapesta catedra de limbă și literatură română, la care fusese chemat Alexandru Roman (1863-1897). Jubileul acesta însă nu s'a serbat în 1913. Ziarul aradan se ocupă în acest număr de persoana și activitatea primului profesor, Alexandru Roman, precum și de persoanele urmașilor săi la catedra universitară din Budapesta.

Sfințire de biserică. Biserica de nou zidită din comuna bisericească gr.-ort. română a Peleş-Schodolului va fi sfințită cu solemnitatea cuvenită Duminecă în 20 Octomvrie v. (2 Noemvrie n.) a. c. la orele 10 dimineța. După actul sfințirii va urma un prânz comun.

Mulțumită. Domnul Gheorghe Comanicu, notar pensionat în Veneția-inferioară, a făcut o fundațiune de 2000 coroane pentru ajutorarea copiilor, cari se aplică la meserii și sunt originari din comuna numită. Fundațiunea, administrată din partea bisericii, are numirea „Fundațiunea Gheorghe Comanicu și Elisabeta Comanicu născ.” Moșoiu Mai departe, domnul Gheorghe Cornea și soția Dumitra din București, au cumpărat un rând de vestiminte bisericești dela școala reuniunii femeilor române din Sibiu, în preț de 200 coroane, pe seama bisericii noastre. În numele comitetului parohial le aduc tuturor și pe calea aceasta cea mai călduroasă mulțumită. Veneția-inferioară 25 Octomvrie n. 1913. Mihail Ganea m. p., președintele comitetului parohial, paroh.

Congres împotriva tuberculozei. Joi dimineța s'a deschis la Berlin al 11-lea congres internațional împotriva tuberculozei. În ședințele congresului, care s'au sub protectoratul împărătesei Augusta Victoria, s'au făcut comunicări: despre formele tuberculozei la om în diferite etate; despre tratamentul chirurgical al tuberculozei pulmonare; despre efectele vindecătoare ale soarelui și ale aerului de munte; despre întocmirea locurilor de cură, și alte chestiuni importante.

Amenință Vesuvul. Din Neapole se anunță, că de două zile se aude șgomotul Vesuvului, din al cărui crater se ivesc din când în când nori de fum. Observatoriul crede, că se apropie o nouă erupțiune. Poporațiunea din locurile amenințate emigrează în ținuturi depărtate.

Școalele primare în Paris. În 1 Octomvrie, după o vacanță de opt săptămâni, s'au redeschis școalele și grădinițele de copii ale Parisului. Ziarul Petit Parisien publică mai multe date interesante despre aceste așezăminte, și adevă: În 1913 capitala Franței are 603 școale primare (210 pentru băieți, 213 pentru fete și 190 grădini de copii). În aceste 603 de școale au umblat 180 mii de copii. Personalul didactic se compune din 4845 de persoane (între acestea: 204 directori, 319 directoare, 1749 învățători, 1843 învățătoare și 730 instructori la grădinițele de copii). Comuna Parisului cheltuiește pentru întreținerea acestor instituții 20 de milioane de franci pe an.

Nenorocire. De vre-o zece zile se lucrează aproape fără încetare pentru a scoate la lumină pe minierii nenorociți la o mare explozie întâmplată la Cardiff, într'un oraș englez, vestit pentru exportul său de cărbuni. Oamenii cari încearcă să pătrundă în minele surpate, își pun viața în mare pericol. Numeroși lucrători au amețit în mijlocul acțiunii de salvare. Astfel cadavrele din ocele dela Cardiff vor mai sta câteva timp pe locul, unde s'a produs exploziunea.

Domnul Sever Domșa anunță, că și-a deschis o cancelarie de comerț pentru efectuare de vânzare, cumpărare, împrumuturi, anunțuri, căsătorii, și orice fel de informațiuni, în Caransebeș, strada Traian Doda (casa Stempel). Corespondență: în limba română, maghiară, germană și sârbă.

Constituire. Societatea de lectură „Andrei Șaguna”, secția teologică, din Sibiu s'a constituit pe anul școlar 1913/14 în ședința ținută la 6/18 Octomvrie 1913 sub presiul Prea Cuv. Sale Dr. Eusebiu R. Roșca, director seminarial, în modul următor: Președinte: Dr. Aurel Crăciunescu prof. Vicepreședinte: Constantin Bodea teol. c. III. Notar I: Silviu Teșosu teol. c. II. Notar II: Alexandru Babateol. c. I. Cassier: Ioan Băncilă teol. c. II. Contolor: Ioan Maloș teol. c. III. Bibliotecar: Ioan Stănilă teol. c. II. Vicebibliotecar: Vasile Bărluț teol. c. J. Econom: Nicolae Gogonea teol. c. II. Membri în comisiunea literară: Alexandru Bretea, George Rimbaș, Aurel Stefan teol. c. III. George Maior teol. c. II. Avram Mateș teol. c. II. Ioan Moșci teol. c. II. Ioan Clopoțel teol. c. I. Zaharie Stanciu t. c. I. Traian Sava teol. c. I.

Beutorii de eter. Consumarea ne-umătată de eter a nimicit zilele acestea viața la două tinere persoane în Paris. — Primele urme despre beutura de eter le găsim pe la 1840 în Irlanda, la țărani din partea nordică a țării. Se pornise pe atunci o acțiune pentru combaterea alcoolismului; ear rezultatul a fost, că oamenii s'au lăsat pe un timp oarecare de rachiu și au început să bea eter. Negustorii vindeau 15 grame cu 10-12 bani și făceau câștiguri mari. În timpul mai nou beutura de eter s'a răspândit în ținuturile răsăritene ale Prusiei, unde țărani îl mestecă cu rachiu. Simptomele beției de eter samănă cu simptomele otrăvirii alcoolice. Băutorul se agită, pulsul i bate mai repede, mîntea i se întuneacă, corpul i tremură. Acestea sunt aparițiile începutului. Mai târziu urmează delir furios și amețeli, care se sfârșesc de obicei cu moarte.

Întâii bolnavi de turbare ai lui Pasteur. Institutul Pasteur din Paris, care are un renume mondial, își va serba în timp apropiat jubileul de 25 de ani de existență. Din acest prilej o revistă lunară franceză face amintire de cei dintâi 2 pacienți ai lui Pasteur, cari au respândit gloria savantului și a descoperirii sale în lumea întreagă. Întâii a fost un țaran din A'sacie, cu numele Josef Meister, care a și fost vindecat, deși acest caz publicul și știința îl primise mai sceptic. Cu atât mai mare a fost succesul la al doilea pacient, la tânărul păstor Jupille. Jupille venise în institut la șase zile, după ce fusese mușcat. Cu toată întârzierea, Pasteur încercă să-l vindece, ceea ce li și reuși strălucit. Jubilee păștea o turmă, când văzu un căne turbat alergând după o ceată de copii cari se jucau pe o livadie. Fără să-și dea seamă de pericol, Jubilee sări în calea cănelui, înarmat numai cu un biciu. O luptă îngrozitoare se iscă. Cănele cu spume la gură râni grav pe băiatul curajos, dar în urmă acestuia îi succese să lege botul cănelui cu pleasna biciului. Academia franceză cinși pe Jubilee cu 1000 franci pentru ținuta sa vitejească. Jubilee ajunse mai pe urmă prim-portal la institutul Pasteur, unde se află și astăzi.

La fondul Aurel Vlaicu pentru ajutorarea tinerilor meseriași, al Reuniunii sodalilor români din Sibiu, cu scop de înmulțirea cunostințelor prin călătorii în străinătate, au mai dăruit: George Bogdan-Duică, directorul liceului Mihail Viteazul (București), 3 cor.; George Tulvan, calfă de prăvălie și Demetrie Comșa, inv. masar, 50 bani; Ion Comșa, inv. (Bruiu), 33 bani; Josif Marcu sen., pardositor, 20 bani; Ana Popovici-Mondoc (Sebeșul sup), și Aurel Popovici, calfă de prăvălie, câte 40 bani; Petru Baltes, inv. masar și Lazar Ilea, inv. lăcătuș, câte 45 bani; Candid Cichindeleanu, inv. cismar, 1 cor.; Radu Barcianu, librar, (Beiuș), 50 bani; Aladár Jacob, sodal mehanic, Dانیل Trif, calfă de prăv., Valer Bunea, sodal cismar, Samuilă Simion sodal pantof, și Ion Cojocariu, inv. pantof. (Cisnădie), câte 20 bani; și Octavian Simtion, paroh (Cernatul Săcelelor), 1 cor. — Starea fondului cor. 52,20.

Cărți și reviste.

Militărește, comedie într'un act, de Ion Rusu Șirianu. Nr. 40 din Biblioteca teatrală. Brașov, Librăria Ciurcu, 1913. Prețul 40 fileri.

Poezii și Monoloage de recitat, de Horia Petra Petrescu. Nr. 41 din Biblioteca teatrală. Brașov, Librăria Ciurcu, 1913. Prețul 40 fileri.

Capra cu trei iezi, piesă pentru copii, în trei tablouri, după povestea lui Ion Creangă, de Radu Prisic. Nr. 42 din Biblioteca teatrală. Brașov, Librăria Ciurcu. Prețul 30 de fileri.

Candela, foaie bisericească literară, nr. 10 din Octomvrie 1913, cuprinde: Levitic, de Dr. Vasile Tarnavski. Tratatul sf. Atanasie, arhiepiscopul Alexandriei: Contra păgânilor, de Dr. I. Puiu. Ceva despre Magii, cari s'au închinat Mântuitorului. Două documente relativ la satul Toporăuți, de Dr. V. Gheorghiu. Text rusec. Scurte comunicări. Intrebări și cazuri pastorale. Cronică. — Abonamentul 8 cor. pe an. Redacția și administrația se află în reședința arhiepiscopală din Cernăuț.

Cosinzeana, revistă ilustrată săptămânală. Proprietar: Sebastian Bornemisa. Nr. 41 din 1913 cuprinde: Din viața ardelenescă. Chestia teatrală, de Eugen Goga. Câte țiar și povești o zdreanță... de T. L. B. Rânduri mărunte. Prolog, de G. Ranetti. La margini de drum, de G. Vlădescu. La gura sobei, de Al. Vlahuță. Puterea morală. Crima lui Silvestru Bonnard, roman de Anatole France, trad. de V. Stoica.

Oriental Român, revistă politică culturală. Apare în Cluj, sub direcția unui comitet. Nrul 6-8 din 1913 are următorul cuprins: Spre ideal. Organizația, de A. T. Furtună. Înstrăinarea progresivă a României de Austro-Ungaria, de George Fleșariu. Rostul Uniunii Femeilor Române, de Maria M. Baiulescu. Situația românilor din Macedonia, trad. V. Drăganu, de L. de Chlumecky, Glosse. Estinderea daco-românului în Bulgaria, de Dr. Weigand, trad. de V. Drăganu. Prefectura Legiunii Române XII. Accente. Actul de naștere al partidului național român, de Dr. E. Bianu. Ceva despre compusele parasintetice, de Dr. Nicolae Drăganu. Secția de drept la Asociație, de Dr. Frâncu. Un erou, de George Brănescu. Momente. — Apare odată pe lună. Abonamentul 10 coroane pe an, un număr 1 cor. Redactor: Dr. Eugen Bianu. Cluj, strada Deák Ferenc nr. 44.

Din public*).

Mulțumită.

În 3 August 1913 s'a organizat în comuna Hida o petrecere de vară în favorul bisericii ort. române, ce are să se zidească. Cu această ocaziune au binevoit a contribui următorii Stimați oaspeți: Ioan Deac teolog 40 fil. Ioan Andreiu Domșa preot 2 cor. George Medeașan preot 2 cor. Vasiliu Dumitraș inv. 40 fil. Emil Sârb inv. 1 cor. Vasile Măgdaș silvanist 1 cor. Vasile Nossă inv. 40 fil. Teodor Ciucu, cassier 2 cor. 40 fil. Gavril Curea pedagog 40 fil. Dr. Vasile Nossă, avocat 3 cor. 60 fil. Teofil Olteanu, preot 2 cor. Vasile Pap, protopop 6 cor. Vasile Mureșan, preot 1 cor. I. Ramonțan 40 fil. Dionisiu Moldovan, preot 4 cor. Augustin Crăciunaș, teolog 40 fil. Dr. Alexandru Bogaș, adv. 6 cor. Simion Pop, preot 1 cor. Aurel Tarța, subnotar 40 fil. Ioan Nemeș, preot 3 cor. Octavian Miron, subnotar 1 cor. 40 fil. Iuliu Chiffa, preot 1 cor. Ilie Moldovanu, inv. 1 cor. Ioan Cinea, contabil 40 fil. Teodor Păușan, inv. 40 fil. Paul Roșca, protopop 1 cor. Remus Roșca, preot. 1 cor. Petru Ferghete, inv. 1 cor. Valeriu Bologa, contabil 1 cor. Dr. Simion Tamaș, avocat 18 cor. 40 fil. Pop Simion, Țințel 40 fil. Fehér Gergely, notar 40 fil. Ioan Ștefan, preot 1 cor. 40 fil. Dr. Andrei Pop, avocat 1 cor.

La această petrecere a intrat de tot 196 cor. 20 fil., speșele sunt de 159 cor. 92 fil. ear venitul net de 36 coroane 28 fileri care sumă s'a dat la mâna lui Boldor Cosma, epitrop primar.

În numele credincioșilor mei viu și pe această cale a aduce cea mai călduroasă mulțumită stimaților oaspeți, cari au contribuit cu sumele acestea la clădirea sfintei noastre biserici.

Hida, la 5 Octomvrie, 1913.

Iuliu Chiffa
preot.

*) Pentru cele publicate în rubrica această redacțiunea nu primește răspunderea.

Nr. 536/1913.

(301) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Almașul de mijloc**, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru congruă.

Cererile de concurs să se înainteze la subsemnatul oficiu în termenul deschis, iar concurenții, — cu știrea subscrierului, — să se prezinte în comună pentru a face cunoștință.

Geoagiu-Algyógy, 7/20 Oct. 1913.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. român în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Popovici
protopop.

Nr. 485/1913.

(303) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. II-a **Mermezeu-Văleni**, în sensul ordinului consistorial Nr. 10899 Bis. dela 27 August a. c. se publică din nou concurs din oficiu cu termen de 15 zile dela prima apariție în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru congruă (întregire maximală).

Cererile de concurs să se înainteze la subsemnatul oficiu în termenul deschis, iar concurenții, — cu știrea subscrierului, — să se prezinte în comună pentru a face cunoștință.

Geoagiu-Algyógy, 7/20 Oct. 1913.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. român.

Ioan Popovici
protopop.

Nr. 930/1913.

(304) 1—3

Concurs.

Decretându-se prin ordinul Veneratului Consistoriu din 27 Ianuarie 1909 Nr. 876 Bis. filia **Zăbala** de parohia materă clasa III, prin aceasta se publică concurs pentru ocuparea postului de paroh cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh trec preste suma de 800 coroane.

Concurenții vor avea a se prezenta cu prealabila încuviințare a protopresbiterului în vre-o Duminică s'au sărbătoare la biserică din Zăbala (gara Zabolá Páva) spre a cânta, celebra și cuvânta, înaintându și documentele recerute în termenul arătat subsemnatului oficiu protopresbiterial în Bereczk, comitatul Háromszek.

Brețeu, 10 Octomvrie 1913.

Oficiul protopresbiterial rom. gr.-or. al tractului Treiscaune, în conțelegere cu comitetul parohial.

Constantin Dimian
protopresbiter.

Nr. 430/1913.

(300) 1—3

Concurs.

Devenit vacant la începutul acestui an școlar un post de învățător la școala cu 2 învățători din comuna **Mag**, pentru ocuparea acestui post se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în acest ziar.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar de 480 cor. dela comuna bisericească plătiți în rate treilunare.
2. Ajutor de stat până la suma ce i compete învățătorului după anii lui de serviciu.
3. Relut de grădină 20 cor.
4. Cvarțir în natură.

Alesul învățător va fi obligat:

- a) a instrua una din cele 2 clase a școlii de toate zilele, la care ar fi împărțit;
- b) a propune toate obiectele de învățământ afară de religione și studiile agromonice în școala de repetiție economică;
- c) a conduce corul elevilor și a tinerimei din Mag.

Reflectanții la acest post să se prezinte în vre-o Duminică ori sărbătoare în comună spre a-și arăta dexteritatea în cântări și a se face cunoscut poporului.

Cererile de concurs instruate conform normelor din vigoare se vor înainta în termenul fixat oficiului protopresbiterial gr.-or. în Săliște-Szelistye.

La caz că candidații nu vor întruni condițiunile înșirate alegerea să amână.

Din ședința comitetului parohial gr.-or. rom. din Mag ținută la 6 Octomvrie 1913.

Văzut:

Săliște, în 12 Octomvrie 1913.

Dr. Ioan Lupas
protopop.

Nr. 966/1913

(297) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala confesională din **Cața**, devenit vacant prin pensionarea inv. George Pop, se escrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1200 cor. salar fundamental, apoi clasa și gradele de salar conform art. de lege XVI. din 1913 — toate plătite din cassa bisericeii. Mai departe cvarțir corăspunzător în edificiul școlii, grădină și lemne de foc.

Pentru formarea și conducerea unui cor în mai multe voci cu tinerimea, învățătorul va primi o remunerație deosebită.

Nou alesul e obligat să dea ajutor cantoralului de strană la utrenie și să cânte răspunsurile liturgice cu elevii de școală în Dumineci și sărbători.

Cei cu optitudini muzicale vor fi preferiți.

Cererile de concurs, instruite coform normelor în vigoare, se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc în termenul prescriș.

Oficiul protopresbiterial al Cohalmului în înțelegere cu comitetul parohial din Cața. Cohalm, în 1 Octomvrie 1913.

Ioan Berean
adm. prot.

Nr. 509/1913.

(292) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor învățătorescilor dela școlile noastre confesionale din comunele mai jos însemnate se escrie prin aceasta concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Măierău** (Magyaró) cu următoarele emolumente: 600 cor. dela biserică din repartiție pe popor, iar restul din ajutor dela stat, din acest ajutor a beneficiat și învățătorul de mai nainte, cvarțir în natură și grădină.

2. **Idicel-pădure** (Idecsptak) cu următoarele emolumente: 600 cor. dela biserică din repartiție pe popor, iar restul din ajutor dela stat, pentru care ajutor s'au înaintat rugare la dl ministru de culte și instrucțiune publică. Cvarțir și grădină în natură.

Concurenții să aștearnă rugările instruite conform normelor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiterial în termenul deschis, iar spre a face cunoștință cu poporul să se prezinte la biserică într'o Duminică ori sărbătoare pentru a-și arăta destoinicia în cântări.

Reghinulsăsesc (Szászrégen), 30 Septemvrie 1913.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. român al Reghinului în conțelegere cu respectivele comitete parohiale.

Vasile Duma
protopop.

Nr. 134/1913

(281) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător din comuna bisericească **Deag** (Marosdég), protopresbiteratul Târnava, — în urma pensionării învățătorului George Feșteu, prin rescriptul Ministerial de dto 9 Septemvrie 1913 Nr. 137,937 — prin aceasta se escrie concurs cu termen de 15 zile, dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar: dela parohie 600 coroane, iar restul dela stat votat deja cu Nr. 73671 din 31 Maiu a. c. în sumă de 1400 coroane.
2. Cvarțir corăspunzător în edificiul școlii.
3. ¼ jugăr de grădină.

Lângă alte datorințe impuse prin lege și regulamentele în vigoare, alesului învățător i-se impune ca datorință a conduce elevii la serviciul divin din biserică și a cânta cu ei răspunsurile liturgice și în decursul ferierilor mari, a forma cor cu adulții, a da ajutor parohului la instruirea analifabților în sările de iarnă și la catehizarea în timpul vecerilor, a conduce școala de repetiție. Pentru prestațiuni corale din când în când va fi rebonificat.

Cei cu pricepere muzicală vor fi preferiți, de altmintearea concurentul să fie bun cântăreț.

Petițiunile concursuale, înzestrate cu documentele recerute, să se aștearnă oficiului protopresbiterial ort. gr.-or. al Târnavei în Cetea-de-baltă (Küküllővár) în termenul deschis.

Până înainte de alegere, concurenții — prin stațiunea Radnot — au a se prezenta în comună, spre a cânta și a face cunoștință cu poporul.

Deag (Marosdég), din ședința comitetului parohial ort. gr.-or. ținută la 20 Septemvrie (3 Octomvrie) 1913.

Iustin Teglariu
paroh, preș. com. par.

Simion Feșteu
notar.

Nr. 514/1913.

(295) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului al II-lea de învățător la școala noastră din **Cetea** se escrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare.

Salarul: 1200 cor. din care 300 cor. dela comuna bisericească, iar restul din subvenția dela stat, votată și beneficiată de învățătorul de până acum; cvarțir în edificiul școlii vechi; relut de lemne 40 cor. și de grădină 20 cor.

Cererile de concurs se vor înainta la subsemnatul oficiu, în termenul susindicat. In-datorindu-se alesul învățător a instrua elevii în cântările bisericești și a-i conduce în dumineci și sărbători la biserică, unde va cânta cu ei la sf. liturgie.

Alba-Iulia, 5 Octomvrie 1913.

Of. protopresbiterial rom. ortodox al tractului Alba-Iulia în conțelegere cu comitetul parohial.

Ion Teculescu
protopresbiter.

Nr. 787/1913 protopresb. (290) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului prim de învățător dela școala confesională gr. or. română din **Boiul-mare**, protopresbiteratul tractului Sighișoara, se escrie concurs conform veneratului ordin Consistorial dto 12 Septemvrie a. c. Nr. 12,253 Școlar, cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Salar fundamental 1200 coroane, la care comuna bisericească contribuie cu 500 coroane, restul din ajutor de stat, eventual din centru. Relut de grădină 20 coroane și cvarțir în edificiul școlii.

Pe lângă datorințele impuse prin lege învățătorul ales este obligat a instrua și conduce elevii la serviciile divine în Dumineci și sărbători și a cânta cu ei răspunsurile liturgice și în decursul ferierilor mari.

Concurenții sunt datori a se prezenta în vre-o Duminică sau sărbătoare în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic, și a face cunoștință cu poporul, iar petițiile concursuale instruite conform normelor în vigoare să se aștearnă subscrierului oficiu protopresbiterial în termenul deschis.

Sighișoara, 1/14 Octomvrie 1913.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. al tractului Sighișoara, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan
protopop.

Săpunul Steckenperd din lapte de crin

de Bergmann și Comp. Tetschen a/Elbe rămâne și va fi neîntrecut în efectul său contra linitelor, precum și indispensabil pentru îngrijirea rațională a frumsetei și pielei, ce prin scrisorile de mulțumită zilnic întrate necondiționat se confirmă, a 80 de bani bucată se află în farmacii, drogherii și partumerii etc. Asemenea e minunat aprobată Crema de crin a lui Bergmann „Manera” pentru susținerea fragedă și albă a mânilor de dame, în tuburi a 70 fil. se află pretutindeni. (48) 33—40

Nr. 513/1913

(298) 2—3

Concurs.

Pentru postul de paroh din comuna **Craiva** (cl. III) se escrie nou concurs, cu termen de 30 zile dela această primă publicare.

Venitele cu întregirea prescrișă dela stat sunt conform datelor din coala B.

Cererile de concurs se vor trimite la subsemnatul oficiu în termenul susindicat, având concurenții, pe lângă observarea prescrișelor reglementare — a se prezenta la biserică în o Duminică sau sărbătoare spre a cânta și predica, resp. celebra.

Alba-Iulia, 3 Octomvrie 1913.

Of. protopresbiterial rom. ortodox al tractului Alba-Iulia în conțelegere cu comitetul parohial.

Ion Teculescu
protopresbiter.

Puterea nutritoare și vindecătoare

a oleului de pește este în general cunoscută, precum și faptul, că numai puținii se pot învinge să ia acest oleu cu gust neplăcut și îndig st. Deaceea acei ce cunosc Emulsiunea Scott nu se mai reintorc la oleul de pește comun, căci preparatul Emulsiunii este gustos și ușor de consumat, așa că luarea lui face bucurie, atât celor mici, cât și celor mari. De aici vine, că Emulsiunea Scott prin substanțele ei de nutrire și vindecare întrece oleul de pește comun și își are locul acolo, unde trebuie ajutor la răceală, la debilitate, oase moi, ieșirea dinților, reconvalescență, s'abirea corpului etc. Totuși numai Emulsiunea Scott și nu alta.

Prețul unei sticle originale este 2 cor. 50 fil. Trimiteti în marea postale 50 fil. la Scott & Bowne cu provocare la acest ziar și veți primi printro apotecă o sticlă de probă. g) (275) 7—

Aviz.

Dr. Victor Raicu anunță, că și a mutat cancelaria advocațională din strada Măc lărilor, edificiul „Albraei” în **strada Schevis Nr. 3** (Palatul consistorului, lângă tribunal).

(306) 1—1

AVIZ.

Dacă aveți necesitatea, de a Vă aranja locuința, Vă rugăm să vizitați **magazinul nostru de mobile.**

Horger & Kepp,

magazin de mobile și tapițerie,

Sibiu, str. Urezului Nr. 27.

(288) 4—15

Vasile Ban,

mare magazin de ghete la „Cisma mare roșie”
SIBIU strada Oenei (Burgergasse) Nr. 7 SIBIU
și
filiala „Emir”, strada Faurului (Schmiedgasse) Nr. 16
cu prețuri ieftine.
Prețurile:

Ghete de copii Chevreux și Box ori Kalv, Nr. 20—25 = K 3—4
Ghete de copii „ „ „ „ „ 26—28 = 4—5
Ghete de copii „ „ „ „ „ 29—34 = 5—7
Ghete de băieți „ „ „ „ „ 35—39 = 7—9
Ghete jum. p. dame „ „ „ „ „ 4—14
Ghete inalte p. dame „ „ „ „ „ 8—14
Ghete de lucru p. bărbați, exec. dur. de Kalv ori wicks „ 7—
Ghete cu țug ori șirete p. bărbați în Chevreux ori box „ 9 50
Ghete cu nasturi ori Ideal p. barb. „ „ „ „ 10—
Ghete de ale lui Kobrak „ „ „ „ „ 14—
Ghete Oslaria „ „ „ „ „ 12—
Ghete americane „ „ „ „ „ 13—
Ghete veritabile americane, cu șirete ori nasturi „ 16—
Ghete de piele de Antilope p. barb. în toate colorile „ 20—

Mare asortiment în

ghete de vară sure din piele de cerb cu șireturi întregi și jumătăți pentru dame, bărbați și copii cu pețurile cumpărării de cor. 5-50, 7-50, 9-50 și 12-50.

Principiul meu e: câștig puțin — și învârtire mare! In zile de sărbătoare și Duminecile am înainte de amezai până la 10 oare deschis. (89) 31—

